När Sverige förlorade Finland och Åland

Georg Carl von Döbeln, född 29 april 1758 på Torpa gård i Segerstads socken, Västergötland, död 16 februari 1820 i Stockholm, var en svensk friherre, generallöjtnant och framförallt känd för sina insatser på den svenska sidan i det finska kriget.

Vid krigets utbrott den 21 februari 1808 fick han befäl över tredje brigadens eftertrupp och hade tillfälle att utmärka sig vid de flesta slagen, till exempel Yppäri, Lahintalo, Viiret, Pyhäjoki, Siikajoki och Nykarleby, men framför allt i slaget vid Lappo där han angrep fiendens vänstra flygel och i väsentlig mån bidrog till segern vid slaget vid Kauhajoki, där han under eget befäl tillfogade ryssarna ett kännbart nederlag, samt vid slaget vid Jutas, där han vann en överlägsen seger.

Anders Dernback

SILJA LINE
Galaxy

SF-41

Åland

Genom sin självstyrelse intar landskapet Åland en särställning i Finland. Ålands parlament, lagtinget, har rätt att stifta egna landskapslagar och Åland har en egen flagga, egna frimärken, registreringsskyltar och en egen polis, men ingår i samma skattesystem som övriga Finland utom den kommunala beskattningen som ligger under åländsk behörighet. Åland är med i EU och har euro som valuta men Ålands särskilda status i EU gör att taxfree-försäljning är tillåten på resor till och från Åland. Avsikten med det så kallade Ålandsprotokollet med EU är att upprätthålla goda kommunikationer så att bland annat företag kan fortsätta verka på öarna.

Befolkningen på Åland uppgår till 30 000 invånare, varav nästan 11 800 bor i den enda staden Mariehamn.

Åland är känt för sin vackra skärgård och sin sjöfartshistoria. I Mariehamn finns bland annat ett sjöfartsmuseum och museifartyget, den fyrmastade stålbarken Pommern.

Folkmängd	29 789 (2018-12-31)	Landskapsstyrelsens ordförande
- män	14 870 (2018-12-31)	
- kvinnor	14 919 (2018-12-31)	
	- Statschef	President Sauli Niinistö
	- Lantråd	Veronica Thörnroos
	Landshövding	Peter Lindbäck

Ålandsstyre

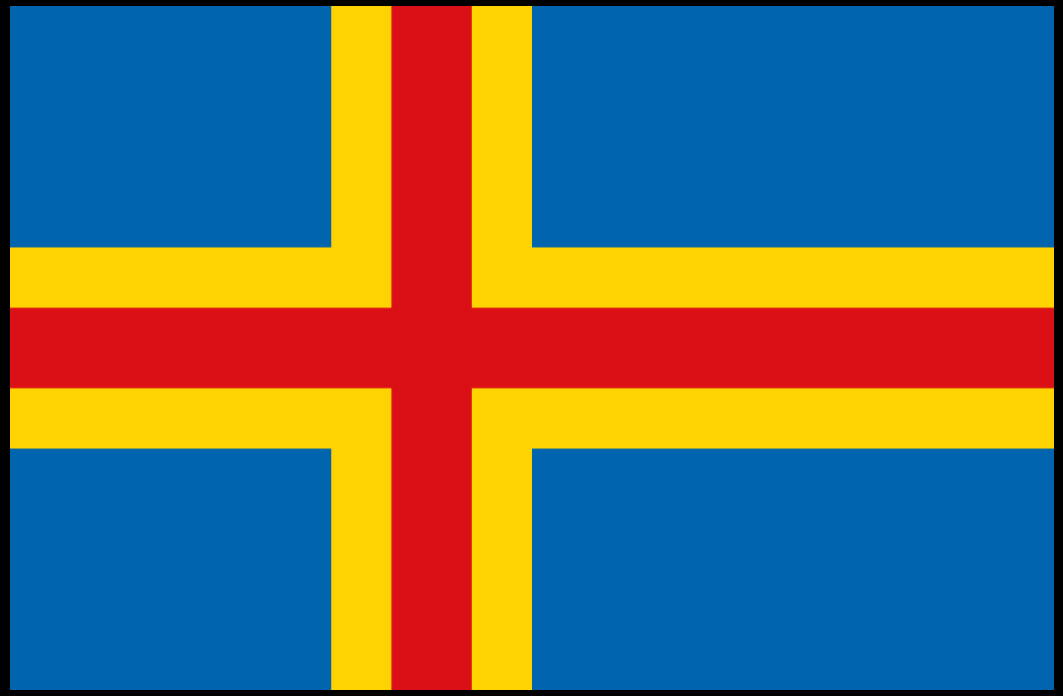

Sauli Niinistö

Veronica Thörnroos

Namnet Åland

Namnet Åland är, enligt en hypotes, en förkortad form av den äldre formen Ahvaland som kommer av det urnordiska ordet ahva (’vatten’), som är besläktat med latinets aqua.

På finska associerades Ahvaland till det finska ordet för abborre, ahven, vilket ledde till att formen Ahvenanmaa skapades, vilken används på finska ännu i dag.

Det latinska namnet för Åland är Alandia.

Åland

Åland

Under förhistorisk tid koloniserades Åland först av människor som tillhörde den kamkeramiska kulturen, och således kom från det förhistoriska Finland omkring år 4000 f.Kr. Från en senare tid, omkring 1500 f.Kr., finns bosättning med samband västerut. Influenserna västerifrån blir sedan starkare, vilket syns av gravskickets förändring, då kristendomen slog igenom på 1000-talet och de äldsta stenkyrkorna byggdes på 1200-talet. Av ett litet antal finska ortnamn från äldre medeltid kan man se att även en finsk bosättning ägde rum ungefär samtidigt som den svenska nykoloniseringen började. Namn som Jurmo, Lappo, Koskenpää och Vandö visar detta. Namnen Finbo 'finnarnas (fiske)bodar', Finby 'finnarnas by' Finström och Finnö (som finns i tre åländska kommuner) antas visa hur de svenska kolonisatörerna namngav finska bosättningar.

Ålands välstånd under medeltiden byggde på den handelsled som gick från Roslagen, över Ålands hav, genom Åland och vidare till Egentliga Finland. Genom bygget av fästningen Kastelholm under 1300-talet fick också Åland en viss militär betydelse.

Pommern är numera som museifartyg i Mariehamn symbol för de åländska djuphavsseglarna.
Genom bondeseglationen på 1800-talet, började bönderna konstruera egna skepp och bedriva handel med omvärlden. Det är inte många områden som haft så många skepp i sin ägo under en och samma tid. Varje socken hade kring 40 egna skepp, med skeppare och sjömän. Detta lade grunden för Ålands framgång inom djuphavsseglingen på de stora haven. Efter ångbåtens intåg blev segelskeppen mycket billiga. Flera stora rederier, och bland dem Gustaf Eriksons, hade bland de största segelflottorna i världen kring början av 1900-talet. Man seglade till Australien, Amerika och Storbritannien. Härifrån har Åland fått sin långa erfarenhet av sjöfart och entreprenörskap. Som ett minnesmärke över denna tid finns den fyrmastade stålbarken Pommern i Mariehamn och sjöfartsmuseet i anslutning till det.

Åland

Åland är alltså svenskspråkigt och avståndet mellan Åland och svenska fastlandet är kortare än till det finländska, men landskapet kom ändå, genom en serie historiska händelser, att tillhöra Finland. Redan på medeltiden fördes Åland till Åbo ärkestift, och på 1600-talet till Åbo och Björneborgs län. I freden i Fredrikshamn 1809 föreslog svenskarna att Åland skulle kvarstå i svenska riket, men Ryssland drev igenom sitt motsatta förslag, med hänvisning till ovanstående faktum, men givetvis främst av militära skäl.

Bomarsunds huvudfästning i datorversion på modernt flygfoto.
Vid överlåtelsen misslyckades Sverige med att erhålla garantier om att Åland skulle demilitariseras, vilket också bekymrade Storbritannien som såg Rysslands militära närvaro på öarna som ett hot mot deras intressen i regionen. Det var orsaken till att Åland anfölls under Krimkriget. Bomarsunds fästning intogs av brittiska och franska trupper 1854. Som resultat tvingades Ryssland demilitarisera Åland efter fredsförhandlingarna 1856, vilket blev grunden till Ålands nuvarande demilitariserade, neutrala status.

Finska kriget 1808 - 1809

Överblick över kriget

Finska kriget 1808-09 – en vändpunkt i svensk historia

År 1809 förlorade Sverige en tredjedel av sitt territorium och en fjärdedel av sin befolkning, då Finland övergick i ryska händer. Detta var resultatet av ett krig som inletts i februari 1808, då ryska trupper gått över gränsen vid Kymmene älv.

Till en början kunde ryssarna avancera snabbt. Men i april hejdades deras framryckning. På grund av Rysslands inblandning i de pågående Napoleonkrigen kunde bara en del av landets armé avsättas för kriget mot Sverige. Dessutom utkämpades stridigheterna inte bara i konventionella slag, där ryssarnas större numerär innebar en fördel. Finska bönders gerillakrigföring ställde till stora svårigheter för tsarens trupper.

Georg Carl von Döbeln, född 29 april 1758 på Torpa gård i Segerstads socken, Västergötland, död 16 februari 1820 i Stockholm, var en svensk friherre, generallöjtnant och framförallt känd för sina insatser på den svenska sidan i det finska kriget.

Vid krigets utbrott den 21 februari 1808 fick han befäl över tredje brigadens eftertrupp och hade tillfälle att utmärka sig vid de flesta slagen, till exempel Yppäri, Lahintalo, Viiret, Pyhäjoki, Siikajoki och Nykarleby, men framför allt i slaget vid Lappo där han angrep fiendens vänstra flygel och i väsentlig mån bidrog till segern vid slaget vid Kauhajoki, där han under eget befäl tillfogade ryssarna ett kännbart nederlag, samt vid slaget vid Jutas, där han vann en överlägsen seger.

Sverige besegrades

Efter vissa framgångar under senvåren och sommaren 1808 tvingades den svenska armén åter att retirera norrut genom Finland under hösten. Den 14 september led den ett allvarligt nederlag i slaget vid Oravais, som blev det sista egentliga försöket att stoppa den ryska offensiven. (Krigsarkivet, Sveriges krig 18:286)

Från sensommaren 1808 stod det dock klart att den ryska övermakten var för stor. De svenska trupperna måste retirera tillbaka till den svenska rikshalvan. Våren 1809 avancerade ryssarna ända in på svenskt territorium och hotade en tid till och med Stockholm. I augusti 1809 inleddes förhandlingar med tsar Alexander och 17 september kunde ett fredsfördrag undertecknas.

Greve Gustaf Wachtmeister

Gustaf Wachtmeister, född 25 juli 1757 i Karlskrona, död 20 juli 1826 på Nääs säteri i Bärbo socken i Södermanland, var en svensk greve, general och en av rikets herrar.

Han utmärkte sig flera gånger under Gustav III:s ryska krig 1788-1790, blev sårad i slaget vid Valkeala och blev på själva slagfältet av konungen utnämnd till generalmajor. Han blev chef för Bohusläns regemente 1790. 1792 förflyttades han till Södermanlands regemente, och samma år blev han generallöjtnant och befälhavare för Norra fördelningen. 1809 efterträdde han von Döbeln som överbefälhavare över kustarmén och blev general vid infanteriet.Samma år skickades kustarmén till Västerbotten för att landa bakom ryggen på den ryska armén, vilket gjorde Wachtmeister till huvudperson i Västerbottensexpeditionen.

Svenska landavträden 1809

Förutom landavträdelserna innebar Finska kriget mycket stora förluster i människoliv. Tusentals svenska soldater stupade, frös ihjäl eller gick under för sjukdomar. En helt annan konsekvens av kriget och dess katastrofala följder för Sverige var att den svenske kungen Gustav IV Adolf tvingades abdikera och landet fick en ny regeringsform.

Wilhelm von Schwerin

Fänriken, greve Wilhelm Johan Ludvig von Schwerin föddes den 2/12 1792, han utbildades till officer på Karlberg varifrån han utexaminerades den 29/6 1808 för att redan 11/7 samma år utnämnas till underlöjtnant/fänrik vid Svea artilleriregemente, ännu inte fyllda 16 år.
Wilhelm von Schwerin avled den 27/9 1808 efter att ha sårats allvarligt under
slaget vid Oravais den 14/9 samma år.

Innan han avled av sina blessyrer och tillstötande fältsjuka skrev han den 17/9, tre dagar efter slaget ett brev till sina föräldrar som kom att inspirera Johan Ludvig Runeberg till hans dikt om Wilhelm von Schwerin i Fänrik Ståls sägner.

Wilhelm von Schwerin, 1792-1808.
(Krigsarkivet, Porträttsamlingen)

Hans Henrik Gripenberg, född den 14 april 1754 i Vittis, död den 25 oktober 1813 i Stockholm, var en svensk officer (generalmajor).

Under det finska fälttåget deltog han även med stor utmärkelse och utnämndes 1808 till generalmajor. Under vintern 1808–09 kommenderade han i trakten av Torneå den 3 800 man starka så kallade Norra svenska armén. Den vapenvila som ingåtts med ryssarna gick ut i mars månad och den ryska armén återupptog sitt fälttåg. Samtidigt underrättades Gripenberg att den ryske generalen Barclay de Tolly gått över Kvarken till Umeå. Han drog sig då tillbaka. Men vid Sangis blev hans eftertrupp angripen av fiendens rytteri, som dock slogs tillbaka av överstelöjtnanten Otto von Fieandt. Följande dag, den 25 mars, började förhandlingar med ryska ombud varvid Gripenberg gick med på de villkor som lagts för kapitulation. Det innebar bland annat att de finska trupperna under Gripenbergs befäl skulle lägga ner vapnen och återvända till Finland, samt att alla svenska militära förråd som fanns mellan Kalix och Umeå skulle överlämnas till den ryska militären.

Akvarellen skildrar striderna vid Ratan norr om Umeå i augusti, som blev de sista i finska kriget.© C G Gillberg/Jessica Lund/Kungliga Biblioteket

Träffningen vid Ratan

Träffningen vid Ratan ägde rum den 20 augusti 1809 i Ratan i Västerbotten under finska kriget 1808-1809.

Den ryska armén hade under 1808 skaffat sig kontroll över hela Finland och i början av 1809 avancerade man söderut genom Västerbotten. Sverige lyckades, trots sitt krisartade militära resursläge, mobilisera en motattack genom att sända en flotta på 120 fartyg med 10 000 man från Stockholm ämnade att landsättas i Ratan. Tanken var att dessa trupper skulle åstadkomma en kniptångsmanöver med hjälp av den södra armén som befann sig utanför Öre älv.

Den ryske generalen Nikolaj Kamenskij fick underrättelser om den svenska landstigningen och insåg att hans situation inte var god. Han beordrade omedelbart reträtt norrut för att möta det nya hotet och genom en krigslist såg han till att den svenske generalmajoren Eriksson blev kvar vid Öre älv. På bara 36 timmar marscherade den ryska armén 80 km och stötte då ihop med de svenska styrkorna under ledning av general Wachtmeister i Sävar. Här utbröt ett åtta timmar långt slag. Wachtmeister som inte såg riktigt vad som hände på slagfältet blev orolig för att hans styrkor höll på att inringas varför han beordrade reträtt till Djäkneboda. Där ställde han upp armén och hade ett mycket bra utgångsläge. Det fanns bara en smal korridor genom vilken ryssarna skulle kunna passera och det vore lätt för det svenska artilleriet att beskjuta fienden. Wachtmeister blev trots detta orolig för att han styrkor skulle kunna bli inringade och innan någon ny sammanstötning blev av beordrade han ny reträtt till Ratan, ett beslut han blivit mycket kritiserad för.

Åland

Under finska inbördeskriget 1918 landsteg svenska trupper på Åland i en intervention mellan ryska trupper som fanns stationerade på öarna och de vita och röda styrkor som anlände över isen från Finland. Inom några veckor hade dock tyska trupper ockuperat öarna på begäran från den vita regeringen.

Åland blev en del av Finland när Finland utropade sin självständighet 1917. Samtidigt hade en svensk nationalism vuxit fram på Åland, som svar på den växande finska nationalismen på fastlandet. Från 1917 började befolkningen på Åland att eftersträva en återförening med Sverige, bland annat undertecknade 96,2 procent av Ålands vuxna befolkning en petition 1918 om utträde ur Finland. Finland erbjöd öarna en autonom status inom republiken som alternativ till en total införlivning – ett erbjudande som den åländska befolkningen förkastade. Ärendet fördes till Nationernas förbund som 1921 beslöt att Åland skulle förbli en del av Finland som en autonom region. Finland blev tvunget att garantera befolkningen rätten till det svenska språket, sin inhemska kultur och sina traditioner. Ett internationellt avtal deklarerade samtidigt Åland som en neutral och demilitariserad zon.

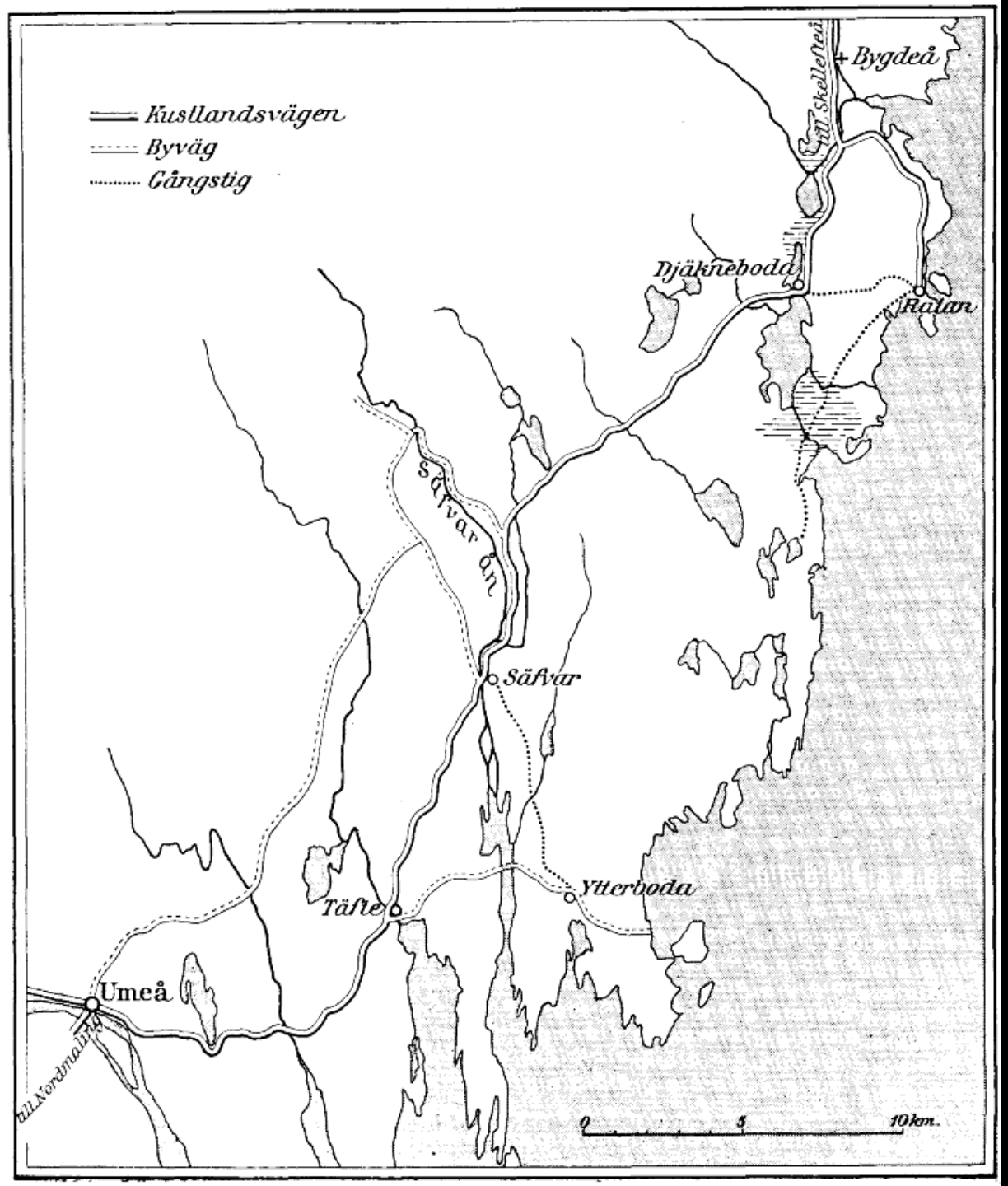

Skiss över trakten mellan Umeå och Bygdeå, inkl. de historiska orterna Ratan och Sävar.

Strax före klockan 15.00 den 20 augusti 1809 strömmade de ryska soldaterna in i Ratan. Där möttes de av en förödande artillerield från kanonsluparna. På Ledskär fanns ytterligare sju kanoner och på Rataskär även ytterligare två kanoner som gav oavbruten eld in mot byn. Striderna pågick i fyra timmar. Framemot klockan 8 på kvällen insåg Kamenskij att läget var hopplöst och beordrade reträtt. Samma kväll sammankallade han ett möte med general Wachtmeister och hotade att anfalla på nytt om inte svenskarna avseglade från Ratan.

Västerbottensexpeditionen

Västerbottensexpeditionen ägde rum mellan den 8 och 23 augusti 1809 under finska kriget. Efter att ryska förband under Nikolaj Kamenskij trängt in i Västerbotten beslöt sig den svenska regeringen för att genomföra en sista motoffensiv i norr. Enligt den svenska planen skulle en svensk flottstyrka, Johan af Pukes överbefäl, landsätta den 7 500 man starka kustarmén i ryggen på de ryska trupperna i landskapet. I samverkan med detta skulle en svensk armé under Fabian Wrede[särskiljning behövs] och Georg Carl von Döbeln anfalla ryssarna söderifrån. Avsikten var att den ryska styrkan på 11 700 man skulle tvingas till kapitulation. Framgången, hoppades man, skulle åstadkomma fördelaktigare fredsvillkor än de som tsar Alexander I hade framlagt.

Johan af Puke (till höger) utsågs till befälhavare över expeditionen till Västerbotten. Valet av en amiral till befälhavare fick utstå hård kritik från armén som ansåg att uppgiften borde ha tilldelats en general. **Nikolaj Kamenskij (till vänster)** förde befälet över de ryska trupperna i landskapet.

Åland

Det främsta argumentet för beslutet var Finlands tvåspråkighet: I grundlagen är språken finska och svenska likställda och likvärdiga. I och med det ansågs ålänningarnas rätt tillfredsställd och de utgjorde dessutom en garanti för fortsatt bevarande av svenskan i Finland. En sorg över beslutet levde kvar under första halvan av 1900-talet. Numera har alla tankar på återförening med Sverige övergivits, då de ersatts av en lokalpatriotisk stolthet och insikt om självstyrelsens fördelar.

Vissa anser dock att svenskans ställning i landskapet försvagats under senare år, genom det finska språkets ökande betydelse inom näringslivet och myndighetskontakterna österut, samtidigt som relationerna med Finland försämrats; ett tydligt exempel är den så kallade spelkonflikten. En liten andel av ålänningarna anser att Åland i stället bör bli självständigt, ett självständighetsparti, Ålands Framtid, grundades 2001; efter valet 2015 har partiet 2 av de 30 lagtingsplatserna. Enligt en opinionsundersökning anser dock en majoritet, ca 70%, av ålänningarna att Åland bör fortsätta att stå under finländskt styre med nuvarande status.

Bomarsunds huvudfästning i datorversion på modernt flygfoto.

Bomarsunds fästning

Bomarsunds fästning är en kasematterad fästning vid Bomarsund i Sund på Åland. Ryssland inledde byggandet av sitt västligaste fäste, Bomarsunds fästning, år 1832 efter att Åland och Finland vid freden i Fredrikshamn 1809 tillfallit Ryssland. Huvudfästningen skulle bli en 290 meter lång halvcirkelformad bestyckad kasern i två våningar, avsedd att härbärgera 2 500 man. Runt huvudfästet planerades sex kanontorn. Fästningen omgavs av den stadsliknande bebyggelsen Skarpans.

Under Krimkriget

Under Krimkriget anfölls den då halvfärdiga fästningen av en brittisk flotta, som förde den franska divisionen Baraguay-d'Hilliers ombord. Flottan anfördes av amiral Charles Napier, och anlände till Älvsnabben i april 1854. Efter att förgäves ha försökt förgöra den ryska flottan, som låg bakom Kronstadt, anföll Napier Bomarsund. Den 8 augusti 1854 landsteg trupperna på tre ställen och inneslöt genast fästet. Från landsidan angreps Bomarsund av 12 000 franska soldater och från sjösidan av 80 franska och engelska krigsfartyg. Fästningen försvarades av endast 2 000 man med 40 kanoner. Före anfallet brände ryssarna Skarpans, för att bebyggelsen inte skulle ge fienden skydd.

Anfall mot fästningen

Den 10 augusti inleddes anfallet mot fästningen, och sedan två av tornen givit sig, måste huvudfästet dagtinga den 16 augusti, då befälhavaren, general Bodisco, och något mera än 2 200 man blev fångar. Sedan kapitulerade Prästötornets kommendant kapten Chatelain, med förbehållet att krigsfångenskapen skulle ske i Frankrike. Krigsfångarna fördes till ön Aix utanför La Rochelle i Frankrike, det finska skarpskytteregementet om 500 man fördes till Lewes i England.

Erövrarna sprängde själva fästet den 2 september 1854.

Bomarsund föll

Bomarsunds fall sågs i Frankrike som en stor seger, vilken ihågkoms med en inskription på Triumfbågen i Paris. Genom freden i Paris 1856 förband sig Ryssland att inte ha någon befäst punkt eller några militära etablissemang på Åland. Efter detta har Åland varit demilitariserat, åtminstone i teorin.

Bomarsunds fästningsruiner är en av Ålands främsta sevärdheter. Vårvintern 2002 grundades Bomarsundssällskapet r.f. med syfte att bidraga till att utveckla Bomarsundsområdet som kulturhistoriskt besöksmål.

På vintern 1854 förklarade England och Frankrike krig mot Ryssland och sände varsin flotta till Östersjön. Den engelska flottan bestod nästan helt av ångdrivna fartyg. I april låg den engelska flottan vid Finska vikens mynning och inväntade den franska flottan. Grenadjärskarpskyttebataljonens uppgift i kriget var att förhindra landstigningar och dess första och andra kompani under bataljonschefen överstelöjtnant Lyra förlades i närheten av Ekenäs och troligen även längre österut. Det tredje och fjärde kompaniet marscherade under ledning av major Gustaf Grahn över isarna till Åland. Där måste de snart ge upp försöken att stoppa engelska strandhugg, eftersom de sällan hann fram till platsen innan engelsmännen redan hade försvunnit. De förlades därför till närheten av fästningen Bomarsund. I maj 1854 bombarderade engelsmännen fästningarna i Hangö och en patrull sökte sig in i de smala vattnen mot Ekenäs, där man väntade sig möjligheter att ta byte. Den 19 maj lyckades grenadjärskarpskyttarna slå tillbaka engelsmännens försök att passera Lappvik.

Engelska fartyg sköt sönder batteriet vid Vitsand

Följande dag sköt de engelska fartygen sönder batteriet vid Vitsand 8 km närmare land och skarpskyttarna kunde inte längre hindra dem. Engelsmännens byte blev ett fartyg som låg på Ekenäs redd lastat med salt. De allierades kommando ansåg att den svagaste av de stora ryska fästningarna vid Östersjön var Bomarsund men för angreppet behövdes ytterligare 10 000 man franska marininfanterisoldater. För att testa fästningens styrka bombarderade den 21 juni en liten engelsk eskader fästningen och lyckades skjuta sönder ett batteri som låg strax söder om fästningen. Mellan batteriet och fästningen var de två grenadjärskarpskyttekompanierna uppställda men de berördes inte av beskjutningen.

Bomarsunds besättning 2 000

Bomarsunds besättning på 2 000 man innefattade över 400 grenadjärskarpskyttar då det fransk-engelska anfallet inleddes den 13 augusti. Några skarpskyttar befann sig då på taket till det fristående Brännklintstornet, som låg närmast fransmännen, med uppgift att hålla fransmännen borta från tornet. De måste dock dra sig tillbaka då de franska mörsarnas eld riktades mot torntaket. Huvudfästets erövring inleddes den 15 augusti på kejsar Napoleon I:s födelsedag. Redan följande dag måste fästningen kapitulera. Grenadjärskarpskyttarna hade då bränt sin fana för att den inte skulle råka i fiendehänder. Bortförandet av den tillfångatagna besättningen inleddes omedelbart. Hälften av fångarna togs till Frankrike, den andra hälften till England, bland dem grenadjärskarpskyttarna. I England inkvarterades fångarna först på ett avmastat skepp utanför Sheerness vid Kents kust.

Fångar till staden Lewes nära Brighton

I början av oktober fördes de finska fångarna till staden Lewes nära Brighton där de inkvarterades i ett upprustat militärfängelse. De behandlades väl eftersom engelsmännen såg dem som representanter för ett folk som förtrycktes av Ryssland. Officerarna fick röra sig fritt i England. Under de 18 månader som de vistades i Lewes avled 28 fångar i olika sjukdomar. Vid avresan följdes de av en stor skara människor och överstelöjtnant Grahn höll ett tacktal till invånarna på järnvägsstationen. Elva år senare lät kejsar Alexander II resa ett monument över de i fångenskap avlidna skarpskyttarna på S:t John’s kyrkogård.

Åland demilitariserat

Demilitariseringen är ett resultat av Rysslands förlust i Krimkriget 1854 till 1856. Vid Parisfreden (1856) skapades Ålandsservitutet som garanterar att militära installationer inte får anläggas på Åland. År 1914 gav signatärmakterna England och Frankrike det då allierade Ryssland tillstånd att befästa Åland. 1921 slöts Konventionen om icke-befästande och neutralisering av Ålandsöarna som innebar att Finland bekräftade det befästningsförbud som Ryssland deklarerade 1856. I ett nytt avtal mellan Finland och Sovjetunionen 1940 och vid och efter fredsfördraget i Paris 1947.

Ålands delmilitarisering innebär att militär inte får uppehålla sig på Åland och att landskapet inte får befästas. Den som har åländsk hembygdsrätt och som flyttat till Åland före 12 års ålder är befriad från värnplikt. Demilitariseringen är dock inte orsaken till värnpliktsbefrielsen utan befrielsen är i första hand ett språkskydd

Parisfreden som avslutade Krimkriget skrevs under den 30 mars 1856. Fredsfördraget undertecknades av Ryssland å den förlorande sidan och Osmanska riket och dess allierade Frankrike, Storbritannien och Piemonte-Sardinien å den andra.

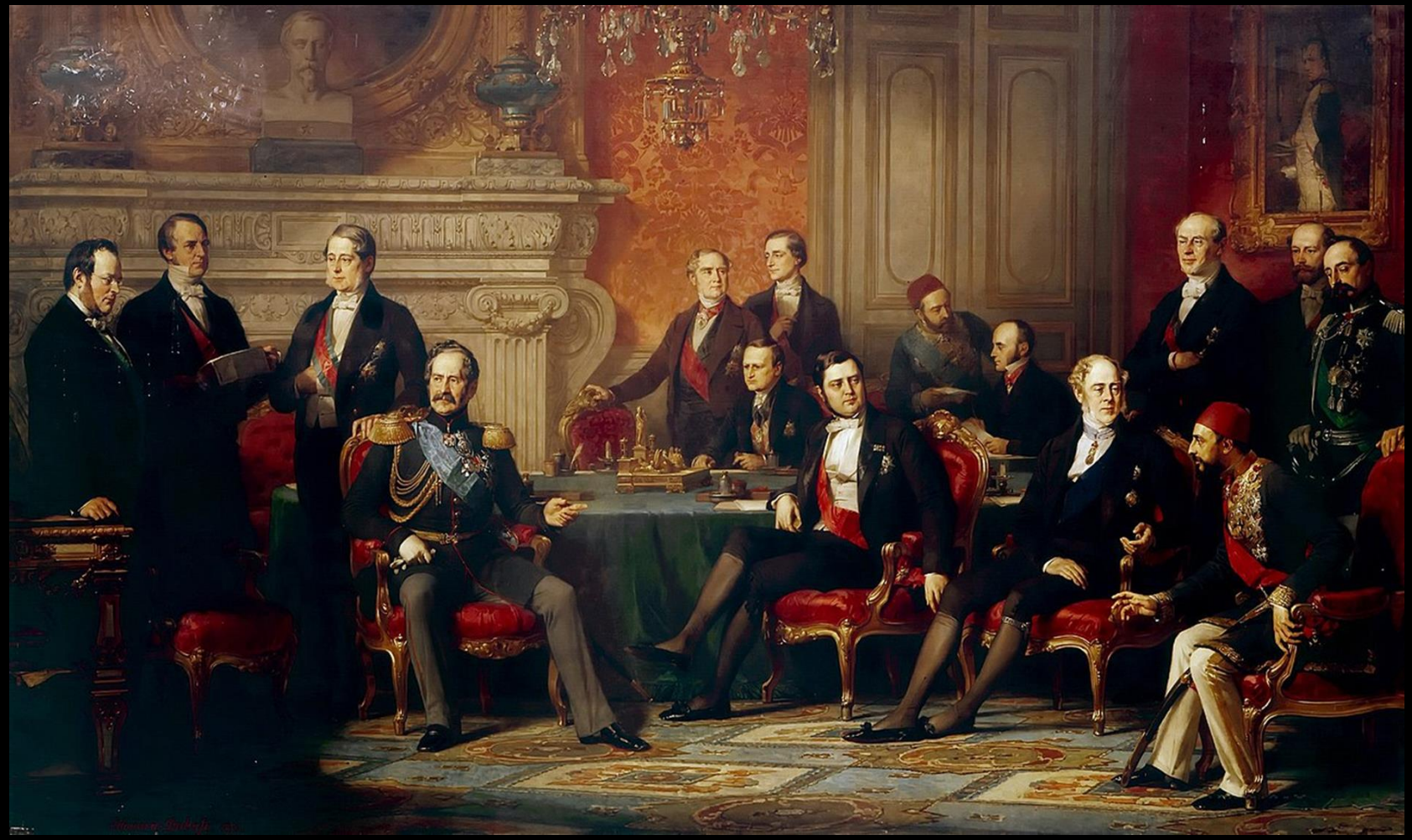

Sevastopol

Sevastopol (som intagits av de allierade i belägringen av Sevastopol) återbördades till Ryssland.
Ryssland gav upp sitt krav på att osmanerna skulle erkänna den ryske tsaren som beskyddare för alla ortodoxt kristna i Osmanska riket. I gengäld fick Frankrike ge upp sitt protektorat över de katolskt kristna i riket, som varat sedan ett fördrag 1740.
Moldavien och Valakiet (och därtill Serbien) förblev autonoma furstendömen, med egna konsitutioner och nationalförsamlingar, inom den osmanska staten.
Ryska Budjak, området mellan Donaus och Dnjestrs mynningar, gavs till Moldavien.
Svarta havet demilitariserades. Varken Osmanska riket eller Ryssland fick ha flottor där, och kustbefästningar begränsades (Sevastopols befästningsverk skulle inte återuppbyggas).
Åland demilitariserades, vilket i praktiken innebar ett förbud mot att återuppbygga Bomarsunds fästning som förstörts av engelsmännen och fransmännen.
Dardanellerna stängdes för alla krigsskepp men skulle vara öppna för handelsskepp.
Donau skulle vara fri flod och övervakas av Europeiska Donaukommissionen.

Fredsavtal och Sverige förlorade Finland

Den 17 september 1809 undertecknades fredsavtalet som innebar att Sverige förlorade Finland till Ryssland. Många menar att båda sidor visste att fredsförhandlingar var nära och att de sista svenska ansträngningarna i kriget mest handlade om att svenskarna försökte få sig en så bra förhandlingsposition som möjligt.

Efter kriget var slut och när Ratanborna återvände till sin sönderskjutna by startade den svenska armén en insamling till byborna. Mer än 590 riksdaler samlades ihop. Som jämförelse kan man säga att för 12 riksdaler kunde man köpa en ko, för 2 riksdaler kunde man köpa ett får och ett dagsverke var värt 1/3 riksdaler.

Något som förbryllat historikerna är att man varken i Sävar eller i Ratan funnit några massgravar efter de soldater som stupat. En teori för Ratans del är att kropparna kan ha sänkts i havet men det finns inget nerskrivet eller något muntligt berättat om detta.

Nikolaj Petrovitj Rumjantsev född den 3 april 1754, död den 15 januari 1826, var en rysk greve, diplomat, slavist och mecenat, son till Pjotr Aleksandrovitj Rumjantsev.

Rumjantsev var 1779-1796 rysk minister vid tyska riksdagen. Hans sändebudsberättelser från Tyskland är i historiskt avseende viktiga. Jämte sin officiella verksamhet fann han tid till omfattande studier i västeuropeisk litteratur, historia och statsvetenskap. 1802 blev han handelsminister och var 1807-1813 utrikesminister och "kansler", i vilken egenskap han åtföljde Alexander I till kongressen i Erfurt 1808 och avslöt freden i Fredrikshamn mellan Ryssland och Sverige 1809.

Modell av linjeskeppet Försiktigheten som deltog i expeditionen. Modellen finns utställd på sjöhistoriska museet i Stockholm.

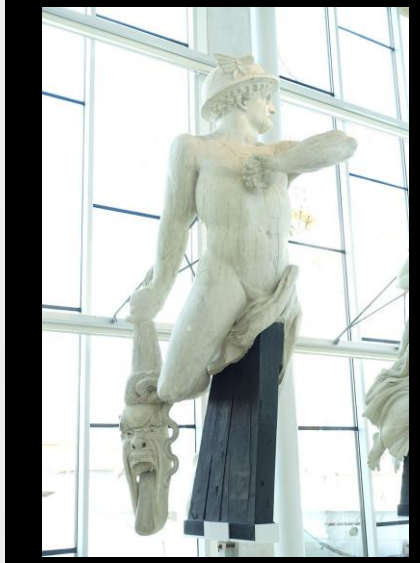

Västerbottens historiska utbredning, inklusive nuvarande Norrbotten men utan lappmarkerna.

Norra skånska infanteriregementet

Norra skånska infanteriregementet (I 6) var ett infanteriförband inom svenska armén som verkade i olika former åren 1812–1963. Förbandsledningen var förlagd i Kristianstads garnison i Kristianstad.

Norra skånska infanteriregementet uppsattes den 10 december 1811, och till dess chef utnämndes 14 januari 1812 generalmajor Georg Carl von Döbeln. Regementet roterades i norra delen av Skåne med 522 nummer i Kristianstads och 462 i Malmöhus län, och roteringen genomfördes huvudsakligen genom anlitande av den extra roteringen. Genom 1892 års organisation fick regementet några nummer från Kronobergs regemente. Regementet erhöll sitt värnpliktiga manskap från Kristianstads län, med undantag av Östra och Västra Göinge härad, samt från norra delen av Malmöhus län.Regementet deltog i 1813 års fälttåg i Tyskland och 1814 års fälttåg i Norge. Från 1816 blev dock regementet indelt och styrkan reducerades till 1 000 man, samtidigt som roteringen utsträcktes till att omfatta delar av Malmöhus län.